

Vabariigi Valitsus

Stenbocki maja
Rahukohtu 3
15161 Tallinn

30. detsember 2025

Teadmiseks: Riigikogu kultuurikomisjon (kultuurikomisjon@riigikogu.ee)

Ettepanek autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu tagasivõtmiseks

Riigikantselei edastas 10.11.2025.a. kirjaga nr 2-6/25-02019-1 Riigikogule Vabariigi Valitsuse algatatud autoriõiguse seaduse muutmise seaduse (erakooperimise tasu jaotuskava koostamine) eelnõu (edaspidi nimetatud eelnõu).

Ettepanek

Lähtudes Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 95 lõikest 1, paluvad kollektiivse esindamise organisatsioonid (edaspidi nimetatud KEOd) ühiselt Vabariigi Valitsusel eelnõu tagasi võtta.

Kui eelnõud tagasi ei võeta, palume võimalust osaleda võimalikult varakult Riigikogu kultuurikomisjoni istungil ning menetleda eelnõud kiirustamata ja tervikuna, tagades tehnilise selguse ning kõigi õiguste omajate huvide arvestamise.

Ettepaneku põhjendused

1. Erakooperimise tasu jaotuskava väljatöötamine ja kooskõlastamine komisjoni, mille on moodustanud valdkonna eest vastutav minister, poolt on toiminud üle paarikümne aasta. Peale autoriõiguse seaduse (AutÕS) 01.04.2021 jõustunud muudatusi oli jaotuskava kokkuleppimine mõnevõrra raskendatud, kuid see olukord oli ajutine ning on möödunud. Hilisem praktika on näidanud, et jaotuskava koostamine ei ole olnud ajamahukas ega halduslikult koormav ministeeriumile ega KEOdele. KEOd on olnud motiveeritud kehtiva regulatsiooni raames kompromisse otsima ja saavutama, 2024. aastal kogutud tasude jaotuskava lepitati kokku, lähtudes varasemast praktikast ja väga lühikese ajaga. Seega ei esine sellist õiguslikku probleemi, mis vajaks AutÕSi muutmise kaudu lahendamist.
2. Kehtiv kord, kus riigil on olnud selgelt määratletud roll, on aidanud hoida osapoolte huvid tasakaalus ning toetanud kokkulepete sündi. Eelnõuga kavandatud riigi taandumine jaotuskava koostamise protsessist võib selle tasakaalu lõhkuda ning muuta jaotuse saavutamise läbirääkimisjõu, mitte objektiivsete ja kontrollitavate kriteeriumide teemaks.
3. Eelnõu toob õiguste omajate jaoks kaasa olulise negatiivse majandusliku mõju. Kui seaduses sätestatud jaotusprotsendid kujunevad püsivaks korraks, väheneb KEODE kaudu õiguste omajateni jõudev erakooperimise tasu ning tasu väljamaksmine nihkub märkimisväärselt ajas edasi. Näiteks 2025. aasta eest kogutud hüvitis jõuaks täismahus õiguste omajateni alles 2027. aasta teises pooles (tekib vastuolu AutÕS § 79⁹ lõikega 1).
4. Lisaks on eelnõu mitmes olulises osas tehniliselt ebaselge. AutÕS § 27 lõikes 8¹ sätestatud jaotuskava koostamise kriteeriumid on sõnastatud avatult („muu hulgas“) ning ilma selgete kaalude ja prioriteetideta. Samuti ei ole üheselt selge, milliste andmete alusel hinnatakse AutÕS § 27 lõikes 8³ nimetatud isiklikuks kasutamiseks koopiategemise mahtu. See suurendab paratamatult vaidluste tekkimise riski.
5. Probleemne on ka nn 10% toetuste regulatsioon, kuna eelnõu seob toetuste menetlemise jaotuskavas kokkuleppe saavutamise ja ei selgita, kuidas toimub toetuste eraldamise otsustamine juhul, kui kokkulepet ei saavutata.

6. Eelnõu mõjutab eelkõige KEOsid, kes on vormiliselt olnud kaasatud, kuid kaasamisprotsessi käigus on jäetud valdavas osas nende poolt esitatud sisulised ettepanekud põhjendamatult tähelepanuta, mis seab kahtluse alla kaasamise tegeliku eesmärgipärasuse.

Lugupidamisega,

(allkirjastatud digitaalselt)

Eesti Audiovisuaalautorite Liit / Eesti Autorite Ühing / Eesti Esitajate Liit / Eesti Fonogrammitootjate Ühing /
Eesti Näitlejate Liit / Filmi Esmasalvestuse Tootjate Ühing